

**PEDAGOGISCH BELEID
en KWALITEITSPLAN**

KINDERDAGVERBLIJF BOMMES

Pedagogisch Beleid Kinderdagverblijf Bommès.

INHOUDSOPGAVE	pagina
INLEIDING	2
Hoofdstuk 1 Onze visie op het kind	3
1.1 Onze visie op opvoeden in de praktijk	3
1.2 Waartoe voeden we op?	4
1.3 Opvoeden thuis en op Bommès	5
1.4 Pedagogische stromingen binnen Bommès	5
Hoofdstuk 2 Ontwikkelingsgebieden	6
2.1 Cognitieve ontwikkeling	6
2.2 Taalontwikkeling en communicatie	8
2.3 Sociaal-emotionele ontwikkeling	10
2.4 Motorische ontwikkeling	12
2.5 Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)	14
Hoofdstuk 3 Voorwaarden voor een optimale ontwikkeling	15
3.1 Veilige gehechtheid	15
3.2 Zelfvertrouwen en eigenwaarde	16
3.3 Zelfredzaamheid en zelfstandigheid	15
3.4 Grenzen aangeven, straffen en belonen	17
3.5 Contacten met ouders/verzorgers	18
Hoofdstuk 4 Praktische zaken	20
4.1 Openings tijden, groepsindeling, dagprogramma	20
4.2 Snoezelruimte	20
4.3 Achterwacht	21
4.4 De wenperiode	21
4.5 Wisseling van dagen/extra plaatsing	21
4.6 Het vierogenbeleid	21
Hoofdstuk 5 Grensoverschrijdend Gedrag	22

INLEIDING

Kinderdagverblijf Bommies komt voort uit Stichting Kinderdagverblijf Dreumes, welke november 2000 wegens financieel wanbeheer failliet is verklaard.

Dit kinderdagverblijf zelf is echter vanaf het begin goed aangeschreven geweest en heeft altijd een hoge bezettingsgraad gekend.

Bommies biedt hele en halve dagopvang aan kinderen van 12 weken tot 4 jaar, verdeeld over drie horizontale groepen: een babygroep, een dreumesgroep en een peutergroep.

Wij hebben gekozen voor horizontale groepen, omdat iedere leeftijdsgroep zijn eigen behoeften heeft. Door kinderen op basis van leeftijd te groeperen, kunnen wij ze meer en gerichtere materie aanbieden om ze in alle aspecten van hun ontwikkeling te stimuleren. Bovendien is het in horizontale groepen mogelijk structuurlijnen te volgen, waardoor we rust in de groepen kunnen creëren.

Als kinderdagverblijf zijn wij samen met de ouders verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding van hun kinderen en we streven vanzelfsprekend naar opvang die in alle opzichten van kwalitatief hoog niveau is. Dit betekent bijvoorbeeld dat wij alleen werken met leidsters met een relevante opleiding op minimaal mbo-niveau en dat we regels hanteren met betrekking tot groeps grootte, hygiëne, veiligheid en ruimte. Regels die in het algemeen zichtbaar en dus eenvoudig te realiseren en te controleren zijn.

Minder tastbaar en toetsbaar zijn de normen en waarden die de basis vormen voor onze visie op het kind en zijn opvoeding en dus voor ons pedagogisch handelen binnen het kinderdagverblijf. Deze normen en waarden bepalen de pedagogische kwaliteit van onze opvang. Wat vinden wij belangrijk in de opvoeding van een kind en waarom vinden we dat belangrijk? Hoe passen we deze ideeën toe in de praktijk?

In dit pedagogisch beleidsplan geven we antwoord op deze vragen om zo ouders, nieuw personeel en stagiaires een helder inzicht te geven in het hoe en waarom van onze dagelijkse omgang met de kinderen op kinderdagverblijf Bommies. Met praktijkvoorbeelden (waarin we fictieve namen hebben gebruikt) verduidelijken wij onze theorieën.

Bovendien geeft dit beleidsplan de huidige leidsters, nieuw personeel en stagiaires richtlijnen voor het pedagogisch handelen in de dagelijkse praktijk en voor het op elkaar afstemmen van verschillende visies en werkwijzen.

Niet in de laatste plaats dient dit plan als toetsings- en evaluatiemiddel tijdens intern en extern overleg, zoals personeelsvergaderingen en oudercommissiebijeenkomsten.

Om ouders de gelegenheid te bieden hun op- of aanmerkingen kenbaar te maken, zullen we eens per jaar een tevredenheidsonderzoek houden.

In hoofdstuk 1 besteden we aandacht aan onze visie op het kind en zijn opvoeding, aan de doelen die wij met deze vorm van opvoeden voor ogen hebben en aan de pedagogische stromingen die ten grondslag liggen aan onze werkwijze.

Hoofdstuk 2 behandelt de ontwikkeling van het kind: de diverse ontwikkelingsgebieden, aangevuld met praktijkvoorbeelden van de wijze waarop wij deze ontwikkelingsgebieden stimuleren.

Hoofdstuk 3 beschrijft de aandachtspunten in ons pedagogische beleid: eigenschappen, vaardigheden, omgevingsfactoren en dergelijke die wij voor een kind van belang achten om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Ook de afstemming van de opvoeding thuis en die op Bommies komt hierbij aan bod.

In hoofdstuk 4 komen praktische zaken aan bod zoals tijden, groepsindeling, personeelsinzet.

Kinderdagverblijf Bommies

Hoofdstuk 1

Onze visie op het kind

Onze visie op het kind in het algemeen bepaalt onze wijze van denken over en werken met kinderen. Wij zien deze visie dan ook als de basis voor onze omgang met kinderen. Vanzelfsprekend is het van belang dat iedereen die voor Bommies kiest (ouders, personeel, stagiaires) op de hoogte is van deze visie en er zo veel mogelijk naar handelt.

Wij beschouwen een kind als een individu dat respect verdient voor zijn eigen wil, mening en innerlijke mogelijkheden. Die capaciteiten liggen ons inzien voor een groot deel vast in het aangeboren materiaal. Hieronder verstaan we zowel de erfelijke factoren die in de genen besloten liggen als de gevolgen van uiteenlopende invloeden tijdens de zwangerschap en bevalling.

Een kind is van nature sociaal ingesteld en geneigd zich te voegen naar de omgeving; het maakt zich normen en waarden eigen, omdat het erbij wil horen. Invloeden uit de directe omgeving spelen dan ook een zeer belangrijke rol in de ontwikkeling van het kind. Het kind staat, omdat het nog onervaren is in het leven, open voor allerlei invloeden en ervaringen. Die kan het kind, afhankelijk van zijn individuele mogelijkheden, benutten of onbenut laten. Deze ontvankelijkheid voor omgeving en ervaringen beschouwen wij als de meest essentiële eigenschap voor de ontwikkeling van het jonge kind.

1.1 Onze visie op opvoeden

Opvoeden bestaat eruit randvoorwaarden te creëren waarbinnen een kind zich optimaal kan ontplooiën. Op Bommies hanteren we de vier pedagogische doelen van Riksen-Walrave. Vanuit onze visie dat de ontvankelijkheid voor omgeving en ervaringen zo'n belangrijke eigenschap is, proberen we de ontwikkeling van het kind te stimuleren en optimaliseren door hem zo veel mogelijk aan te bieden. Omdat ieder kind zijn eigen ontwikkelingslijn volgt, benaderen we het vanuit zijn individuele mogelijkheden.

We bieden emotionele veiligheid. Het gevoel van emotionele veiligheid draagt bij aan het 'welbevinden' van kinderen. Welbevinden betekent 'het naar je zin hebben' of 'je op je gemak voelen'. Als een kind zich welbevindt, zal het vol zelfvertrouwen de omgeving gaan ontdekken, ervaringen opdoen en zich spelenderwijs gaan ontwikkelen tot uiteindelijk, een zelfstandig en uniek individu. Bevorderen de persoonlijke competentie. Met de ontwikkeling van persoonlijke competentie bedoelen we dat kinderen een eigen persoonlijkheid kunnen ontwikkelen, met eigen persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen en flexibiliteit. Persoonlijke competenties die kinderen uiteindelijk in staat stellen om problemen op de juiste manier aan te pakken en zich aan te passen aan veranderingen. Bevorderen van sociale competentie. Mensen zijn sociale wezens. Al vanaf de geboorte hebben kinderen interesse in hun omgeving. Naarmate kinderen ouder worden zoeken zij steeds meer contact met elkaar. Ze hebben plezier, sluiten vriendschappen, ze maken ruzie en ze maken het weer goed. Dat is belangrijk omdat kinderen de sociale regels zich op deze manier eigen maken. Ze leren sociale vaardigheden zodat ze zelfvertrouwen en eigenwaarde ontwikkelen en straks in staat zijn goed mee te komen in een maatschappij die steeds meer van ze vraagt. Overdragen van waarden en normen. Als kinderen opgroeien en de wereld langzaam groter wordt, neemt hun zelfstandigheid toe. We willen graag dat kinderen opgroeien tot zelfstandige, actieve mensen die uiteindelijk verantwoordelijkheid kunnen en willen nemen voor hun eigen gedrag en hun omgeving, en een positieve bijdrage leveren aan de samenleving als geheel.

Het accent in onze opvoeding ligt op het begeleiden van de kinderen. Wij gaan ervan uit dat een positieve benadering van het kind essentieel is voor een optimale ontwikkeling.

1.2 Waartoe voeden we op?

Volwassenen voeden kinderen op met een bepaald doel. Hoe zij dat doel vormgeven is afhankelijk van hun individuele normen en waarden en dus hun persoonlijke visie op het kind in het algemeen. Ons doel is niet: kinderen vormen naar ons beeld. Ons doel is juist: kinderen laten opgroeien tot volwassenen die zelf keuzes kunnen maken en zelf de verantwoordelijkheid voor die keuzes kunnen dragen. Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich ontwikkelen tot evenwichtige volwassenen met een positief zelfbeeld, die respect hebben voor hun medemensen, de natuur en het milieu. Ook hechten wij er grote waarde aan dat kinderen leren hun gevoelens te uiten en ermee om te gaan.

1.3 Opvoeding thuis en op Bommies

Ouders/verzorgers kiezen bewust hoe ze hun kind(eren) willen opvoeden. Die keuze is heel persoonlijk.

Alle ouders/verzorgers die hun kind op kinderdagverblijf Bommies plaatsen, houden er dus hun eigen opvoedkundige theorieën op na. Die respecteren wij.

Op een kinderdagverblijf is het echter onmogelijk om ieder kind volgens een andere theorie op te voeden. Dat zou verwarring zaaien onder de kinderen, hun ouders/verzorgers en het personeel.

Bovendien vergt de omgang met een grotere groep kinderen andere pedagogische regels en technieken dan de omgang met 1 of 2 kinderen.

Om alle partijen duidelijkheid te verschaffen, proberen wij zo veel mogelijk één lijn te bewandelen, grotendeels gebaseerd op de twee pedagogische stromingen waarover u in paragraaf 1.4. kunt lezen. Dat wil overigens niet zeggen dat wij bij de benadering van de kinderen geen rekening houden met hun achtergrond.

In het algemeen kan een kind goed omgaan met de verschillen in de opvoeding thuis en die op het kinderdagverblijf, zolang beide partijen daarover duidelijk zijn tegen het kind, zodat het weet waar het aan toe is. Onze ervaring is dat kinderen heel gemakkelijk accepteren dat de regels op het kinderdagverblijf nu eenmaal anders zijn dan thuis.

- ◇ *Thuis krijgt Eva een tussendoortje als ze daarom vraagt; op Bommies staan er vaste tijden voor tussendoortjes, omdat het anders erg onrustig wordt in de groep en het voor de leidsters niet bij te houden is wanneer en hoeveel Eva heeft gegeten.*

In sommige gevallen is het wél van essentieel belang om de opvoeding thuis en die op het kinderdagverblijf op elkaar te laten aansluiten. Dat is vooral het geval wanneer het gaat om het aanleren van bepaalde vaardigheden:

- ◇ *De ouders van Michel geven hem thuis drinken uit een fles. Op Bommies zijn de leidsters begonnen Michel aan de tuitbeker te wennen, omdat hij bijna naar de dreumesgroep gaat. Dat lukt slecht, want hij begrijpt niet waarom het thuis niet hoeft en op het kinderdagverblijf wel. Als ook de ouders thuis met de tuitbeker beginnen, lukt het opeens een stuk beter.*
- ◇ *Een leidster van de peutergroep vraagt aan de niet-zindelijke Sanne of ze misschien ook op de WC wil plassen. Dat wil Sanne wel. Aan het einde van de dag vertelt de leidster het verhaal heel enthousiast aan de moeder van Sanne. Twee maanden later gaat Sanne op Bommies nog steeds op de WC, maar zonder resultaat. Wanneer de leidster aan Sannes moeder vraagt of het thuis wel lukt, vertelt deze dat ze Sanne thuis nog niet naar de WC laat gaan, omdat ze bang is te veel druk op Sanne uit te oefenen. Leidster en moeder bespreken hoe ze de zindelijkheidsstraining gezamenlijk gaan aanpakken. Een maand later is Sanne zindelijk.*

Bovenstaande voorbeelden geven aan hoe doorslaggevend een heldere communicatie tussen ouders/verzorgers en de leidsters van Bommies is. Als de leidsters niets doen met de informatie die de ouders hen geven of omgekeerd, dan is uiteindelijk het kind daarvan de dupe, omdat het de situatie niet begrijpt. Wij streven dan ook naar een optimale communicatie met de ouders. Welke middelen wij daartoe aanwenden, kunt u lezen in hoofdstuk 3, paragraaf 5.

1.4 Pedagogische stromingen binnen Bommies

Het voert te ver om in dit pedagogisch plan in te gaan op alle pedagogische stromingen die er bestaan. Sommige wijken alleen in detail af van de stromingen die wij als leidraad hanteren, andere komen alleen in detail overeen met onze ideeën over opvoeden.

We beperken ons hier tot een korte beschrijving van het behaviourisme en het sociaal-interactionele model, stromingen die een gecombineerde basis vormen voor onze werkwijze op Bommies.

Omdat wij van mening zijn dat een positieve benadering van grote invloed is op de ontwikkelingen van het kind, neigen we in onze werkwijze op Bommies steeds meer naar het sociaal-interactionele model. Onze doelstelling is dan ook dat onze handelwijze het accent van dit model krijgt.

Vanzelfsprekend blijven wij openstaan voor andere meningen en ideeën en zijn wij bereid deze ook te bespreken.

Behaviourisme

Het behaviourisme gaat ervan uit dat een baby in aanleg al een aantal gedragmogelijkheden heeft, maar dat positieve en negatieve reacties uit de omgeving er grotendeels voor zorgen dat een gedragspatroon blijft of verdwijnt. Met andere woorden: op grond van ervaringen (belonen, straffen, grenzen stellen) leert een kind wat regels zijn en ontwikkelt het een normbesef. Het kind leert bepaald gedrag te laten, om een negatieve reactie te voorkomen, of gedrag juist te tonen om een positieve reactie te krijgen. Het behaviourisme is dus gebaseerd op de theorie dat de mens met name keuzes maakt om negatieve reacties te vermijden.

Volgens dit model is het belangrijk dat de positieve of negatieve reactie snel op de actie volgt en in korte, duidelijke bewoordingen plaats vindt. Dit omdat jonge kinderen moeite hebben de precieze betekenis van hele zinnen op te vangen. Een kort compliment ("goed zo!") of een korte berisping ("nee!") zou meer effect hebben.

Het sociaal-interactionele model

De sociaal-interactionele theorie gaat ervan uit dat een kind in aanleg sociaal is ingesteld. Het zal daardoor de waarden en normen van de directe omgeving overnemen om er zo bij te horen.

Een kind leert in de praktijk veel door het gedrag van volwassenen na te bootsen. Als volwassenen staan we dus model voor het kind. Het kind kijkt vooral naar ons gedrag en onze daden. Het gaat dan ook niet zozeer om wat we zeggen, maar om wat we doen.

Volgens dit model leert een kind zich beheersen en ontwikkelt het slechts een beperkt schuldgevoel, als vlak voor de overtreding een milde berisping wordt gegeven met daarbij de uitleg waarom het niet mag. Door deze wijze van corrigeren leert het kind zich inhouden en mist het de ervaring van de overtreding.

Wanneer het niet mogelijk is om de overtreding te voorkomen en er moet toch worden gestraft, dan dient dit onmiddellijk na de daad plaats te vinden. De straf moet mild zijn en in overeenstemming met de overtreding. Van groot belang is dat volwassene en kind het daarna weer goedmaken.

Kinderen leren het meest van volwassenen die ze vertrouwen, respecteren en van wie ze houden. Het is dan ook van grote betekenis dat die volwassenen de kinderen de moeite waard vinden en ze met liefde en respect behandelen. Hierdoor kan een kind zelf een positief beeld ontwikkelen.

Hoofdstuk 2.

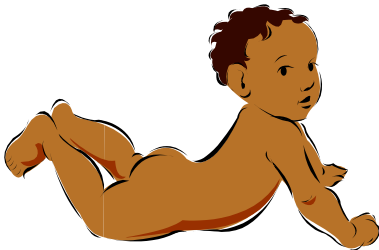
Ontwikkelingsgebieden

Vanaf de geboorte ontwikkelt een kind zich op verschillende gebieden. Verstandelijk, motorisch, sociaal en emotioneel maakt het de eerste jaren van zijn leven enorme sprongen: het leert bijvoorbeeld praten, lopen, verbanden zien en verschillende emoties kennen.

Nog altijd verschillen psychologen van mening over de rol die aanleg en omgeving spelen in de ontwikkeling van het kind. Omdat wij aan aanleg niets kunnen veranderen, concentreren wij ons in dit plan op de invloed van de omgeving op de ontwikkeling. Als kinderdagverblijf willen wij ervoor zorgen dat onze omgeving warmte, veiligheid en geborgenheid biedt en rijk is aan stimulerende factoren, zodat het kind alle kansen krijgt zich optimaal te ontwikkelen.

Natuurlijk is onze bijdrage aan de ontwikkeling in elke groep aangepast aan de leeftijd en individuele mogelijkheden van het kind. In de volgende paragrafen kunt u per ontwikkelingsgebied lezen hoe wij in de baby- dreumes- en peutergroep een stimulerende omgeving creëren.

Om structureel aandacht te besteden aan de verschillende ontwikkelingsgebieden, maken we in alle groepen gebruik van themaweken om de kinderen kennis te laten maken met een bepaald onderwerp. Dat onderwerp (bijvoorbeeld de jaargetijden, feestdagen, dierentuin, hygiëne, vervoer, het circus) sluit aan op hun ontwikkelingsfase en hun interesse. Voor de dreumesen en peuters organiseren we tijdens deze weken uiteenlopende activiteiten rond het betreffende thema, waarbij we ervoor zorgen dat alle aspecten van de ontwikkeling aan bod komen. In de babygroep versieren we de groep in het kader van het thema.

2.1 Cognitieve ontwikkeling

De cognitieve ontwikkeling, ook wel verstandelijke ontwikkeling genoemd, voltrekt zich door leer- en ervaringsprocessen. Deze ontwikkeling komt direct na de geboorte op gang, onder andere door interactie met de omgeving. Leren moet een kind zelf doen. De omgeving kan hem daarbij helpen, maar uiteindelijk moet het kind zich dingen zelf eigen maken.

De theorie van de ontwikkeling van het denken, het verstand, is zeer uitgebreide en ingewikkelde materie. We beperken ons daarom tot de eerste leervormen bij de baby's en de opeenvolgende fasen in de cognitieve ontwikkeling, waarop wij als kinderdagverblijf kunnen inspelen.

Al bij baby's onderscheiden we een aantal vormen van leren.

De meest eenvoudige vorm noemen we klassieke conditionering: een baby doet ervaringen op door zijn reflexen. Een voorbeeld daarvan is dat een baby in een reflex gaat huilen van een onverwacht hard geluid. Is deze ervaring heel intens en ziet de baby tegelijkertijd het voorwerp waaruit het geluid komt, dan zal hij de volgende keer bij het zien van het bewuste voorwerp al gaan huilen, ook al komt er geen geluid uit. De baby heeft nu door ervaring geleerd zijn reflexgedrag in een nieuwe situatie te gebruiken. Zo leert een baby ook van fijne ervaringen. Het reflexmatige trappelen van opwindning verandert bijvoorbeeld al snel in trappelen omdat hij zijn moeder ziet en weet dat hij dan eten krijgt.

De tweede leervorm is het instrumenteel leren of de operante conditionering, gebaseerd op het effect dat een baby sorteert met zijn willekeurig gedrag. Een baby rolt bijvoorbeeld op zijn zij, zonder dat hij daar een bedoeling mee heeft. Dat is willekeurig gedrag. De leidster prijst hem uitbundig, pakt hem op en knuffelt hem.

Wanneer zijn willekeurig gedrag keer op keer hetzelfde effect heeft, krijgt de baby de combinatie van zijn gedrag en het effect in de gaten en vervalt de willekeur van zijn gedrag.

- ◇ *De leidsters van de babygroep stimuleren het instrumenteel leren de hele dag door. Ze geven de willekeurige beweging of uiting (zwaaien, geluidjes maken) een betekenis. "Ga jij naar me zwaaien?", "Ga jij zo'n mooi verhaal vertellen?". Hun intonatie en gezichtsuitdrukking daarbij maken de baby duidelijk dat zijn gedrag wordt gewaardeerd. Hij zal het gedrag herhalen.*

Verder leert een baby al snel van overeenkomsten tussen verschillende voorwerpen, van verschillen, fouten, motivatie en demotivatie.

Een kind heeft een lange weg te gaan voordat het in gedachten met de werkelijkheid bezig kan zijn.

Om kennis van die werkelijkheid te vergaren, heeft het beelden, woorden en ideeën nodig.

De periode van 0 tot 2 jaar wordt wel de sensomotorische fase genoemd, wat zo veel betekent als: de koppeling van motoriek en waarneming.

- ◇ *Thijmen zit in de kussens op het matras. De leidster van de babygroep gaat tegenover hem zitten en rolt een bal naar hem toe. Thijmen kijkt eerst aandachtig naar de bal tussen zijn beentjes en geeft hem dan een zetje. Door dit spel te blijven herhalen, leert Thijmen dat een bal rolt, dat hij de bal zelf aan het rollen kan brengen en dat de leidster het leuk vindt als hij dat doet. Hij zal na deze eerste keer ook uit zichzelf met de bal gaan experimenteren.*

In deze fase heeft het kind nog niet of nauwelijks besef van abstracte zaken als tijd of oorzaak en gevolg. Het leerproces richt zich vrijwel uitsluitend op concrete (zichtbare en tastbare) zaken. Zo begrijpt een kind van een jaar niet dat iets wat weg is, ook weer terug kan komen.

- ◇ *Wanneer de leidster van de babygroep even de ruimte verlaat, gaat Glenn steevast huilen. Daarom speelt de leidster regelmatig "kiekeboe" met hem. Zo leert hij dat de leidster er nog wel is, ook al ziet hij haar niet.*

Tegen het tweede jaar leert het kind behalve in handelingen, langzamerhand ook in afbeeldingen en woorden te denken. Dat denken in woorden voegt voor ouders/verzorgers en leidsters een extra dimensie toe aan het stimuleren van de cognitieve ontwikkeling (zie ook paragraaf 2.2). Doordat het kind steeds meer middelen leert kennen om zijn denken te verruimen, wordt het voor hem ook gemakkelijker om verbanden te zien.

- ◇ *In de dreumesgroep geven de leidsters door de dag heen steeds "opdrachtjes" en vertellen voortdurend wat ze aan het doen zijn. "Bah, dit doekje is vies, gooi jij die even in de wasmand?". "Ik ben een muts aan het maken voor Moira, met allemaal vrolijke kleurtjes, want Moira is morgen jarig en dan vieren we feest.". De kinderen leren zo verbanden te leggen: een vieze doek hoort in de wasmand; bij een verjaardag hoort een vrolijke muts en een feest.*

Omdat in de peutergroep de verbale communicatie een belangrijke rol gaat spelen, kunnen de leidsters bij cognitieve spelletjes gebruik maken van taal.

- ◇ *Om 9.10 uur maken de peuters een kringetje van stoelen. Na het openingsliedje vraagt de leidster aan de kinderen welke dag het vandaag is. "Maandag!" roept Hassan, die alleen 's maandags op Bommies is. "Goed zo, Hassan", zegt de leidster. "Het is inderdaad maandag. Want op maandag is Hassan er altijd. En gisteren was het zondag en dan is de crèche dicht." Vervolgens zingen de kinderen het liedje van de dagen van de week en tellen ze samen hoeveel kinderen er zijn.*

De leidster van de peutergroep legt verschillende voorwerpen onder een doek. De oudere peuters komen om de doek heen zitten en krijgen alle voorwerpen te zien. De leidster wijst ze aan en benoemt ze. "Nu allemaal ogen dicht", zegt ze. "Dan haal ik iets weg en dan mogen jullie straks kijken of je ziet wat er weg is."

Zoals we in het laatste voorbeeld al aangeven, delen we de peutergroep geregeld op in twee of drie groepen om met elke groep een activiteit te doen die aansluit op de leeftijd/ontwikkelingsfase waarin de kinderen zich bevinden. Op deze manier kunnen we ervoor zorgen dat de activiteiten die wij aanbieden voor de kinderen niet te hoog of te laag gegrepen zijn. Vanzelfsprekend begeleiden we de kinderen in alle groepen ook tijdens hun individuele spel.

2.2 Taalontwikkeling en communicatie

De taalontwikkeling is een onderdeel van de cognitieve ontwikkeling, maar vormt ook een belangrijke voorwaarde voor andere cognitieve kennis/vaardigheden dan taal: hoe verder een kind is in zijn taalontwikkeling, hoe meer hem kan worden geleerd. Omdat taal en communicatie zo onmisbaar zijn in de samenleving, wijden we hier een aparte paragraaf aan.

De taalontwikkeling van een kind voltrekt zich in een aantal fasen. Die fasen vormen een richtlijn; tenslotte ontwikkelt ieder kind zich op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo.

In het algemeen hanteert men de volgende fasen:

- Van de geboorte tot 2 à 3 maanden: vocalisaties. Met de mond ontspannen een eindje open, maakt de baby zijn eerste klinkergeluidjes (ehéh, uhuh).
- Vanaf 2 à 3 maanden: tateren. Alle klanken die een mens met de mond kan maken, ook die niet in de uiteindelijke eigen moedertaal voorkomen (urruh, dada).
- Tussen de 7e en 10e maand: brabbelen. Oefenen van alle klanken uit de moedertaal, met de intonatie van die taal. Klanken die een kind in de moedertaal nooit hoort, zijn op latere leeftijd moeilijk aan te leren.
- Tegen de eerste verjaardag: de eerste duidelijke klankcombinatie die een baby maakt voor, tijdens en na het zuigen.
- Rond de eerste verjaardag: het eerste echte woordje. Een herkenbare en weerkerende klankcombinatie, maar zonder volmaakte uitspraak. Het kind legt de relatie tussen een klankgroep en iets in de omgeving (éénwoordzinnen).
- Rond 1 à 2 jaar: tweewoordzinnen (mamma toe, eten ja). Vaak zijn het combinaties van een werkwoord of zelfstandig naamwoord en woordjes als ja, nee, ook, nog, daar, weg.
- Tussen 2 en 3 jaar worden de zinnen langer.
- Tussen 5 en 6 jaar kunnen de meesten hun moedertaal perfect spreken.

Onder communicatie met kinderen verstaan wij verbale en non-verbale communicatie.

Schriftelijke communicatie in de leeftijdsgroep 0-4 jaar is niet van toepassing. Communicatie is een onmisbaar onderdeel van ons leven. Wij communiceren de hele dag op allerlei manieren. Door middel van communicatie dragen we kennis over en maken we duidelijk hoe we denken, ons voelen en welke behoeften we hebben.

Kinderen communiceren van nature, maar de wijze waarop binnen een bepaalde gemeenschap wordt gecommuniceerd, moet worden aangeleerd.

Dit geldt ook voor taal. Kinderen kunnen pas actief een taal leren, dus woorden of woordcombinaties leren, wanneer ze passieve kennis ervan hebben. Die passieve kennis doen ze op door de taal die ze in hun omgeving horen. Ze slaan veel meer in hun geheugen op dan wij als volwassenen weten.

Een kind kan bijvoorbeeld voor het eerst een woord uitspreken, dat het weken eerder voor het laatst gehoord heeft. Wij hechten er daarom groot belang aan dat er binnen Bommés veel aandacht besteed wordt aan taal en communicatie tussen de leidsters en kinderen en tussen de kinderen onderling.

Een voorwaarde om goed met elkaar te kunnen communiceren is onderling contact. De leidsters van Bommés zijn erop gericht dit contact met het kind op te bouwen.

Babygroep

Waar een baby van 2 à 3 maanden niet verder komt dan “urruh”, kent een kind van 1 jaar vaak al wat verstaanbare woordjes en vertelt het hele onverstaanbare “verhalen” in de intonatie van de moedertaal.

Om baby's te leren praten is het stimuleren van de taal- en spraakontwikkeling een vereiste. Daarnaast zal de leidster veelvuldig gebruik moeten maken van non-verbale communicatiemiddelen als lichamelijk contact, gebaren en oogcontact, om een vertrouwensband met de baby tot stand te brengen. Dat is immers de eerste voorwaarde voor een baby om zich goed te ontwikkelen.

Baby's kijken van nature veel naar de ogen van volwassenen. Door dit oogcontact wordt de leidster ertoe aangezet te blijven praten tegen de baby.

De leidsters praten op een hogere toonhoogte tegen de baby's dan tegen volwassenen. Er is aangetoond dat jonge baby's een hogere stem beter horen dan een lage. Bovendien maken de leidsters gebruik van intonatie en klemtonen om de bedoeling van de boodschap duidelijk te maken. Voor de leidsters in de babygroep geldt dat zij goed moeten kunnen luisteren. Baby's zenden signalen uit waarvoor de aanleiding niet altijd duidelijk is. De leidster zal dan uitzoeken wat er aan de hand is. Dit doet zij door het kind iets aan te bieden waarvan zij denkt dat het de behoefte bevredigt (fles, slapen, aandacht e.d.). Blijft het kind huilen, dan heeft ze blijkbaar niet de juiste conclusie getrokken en moet zij verder zoeken. Net zolang tot de behoefte vervuld is.

Ook vragen de leidsters veel aan de baby en verwoorden ze waar ze op dat moment mee bezig zijn ("Zo, nu gaan we je een schone luier geven...").

Ook imitatie vormt een essentiële factor in het leerproces. Wanneer een baby begint te brabbelen, zal de leidster hem imiteren. Dit stimuleert de baby om verder te experimenteren met geluiden en klanken, waardoor de variatie in het brabbelen toeneemt.

- ◇ *Max zit op het matras te spelen en begint te "protesteren". De leidster zegt: "Wil je niet meer met de babygym spelen? Kijk, hier heb je een bal." Max blijft protesteren, waardoor de leidster de conclusie trekt dat zijn behoefte nog niet bevredigd is. Ze zegt: "Wil je soms bij de andere kindjes spelen?" en legt Max bij de andere baby's op het kleed. Max begint tevreden te spelen. De leidster heeft goed naar de baby "geluisterd".*

Regelmatig zetten de leidsters van de babygroep een bandje op met babyliedjes. De leidsters zingen mee en maken er handgebaren bij.

Een leidster loopt door de groep met een baby op haar arm en benoemt allerlei voorwerpen.

Dreumes- en peutergroep

Als een kind ouder wordt, is er een andere taalinteractie nodig om de taalontwikkeling te stimuleren. Het komt de taalontwikkeling ten goede als volwassenen:

- onvolledige zinnen van het kind aanvullen;
- foute uitspraken in de juiste bewoordingen herhalen (niet corrigeren!);
- zinnen in een andere grammaticale vorm gieten;
- vragen stellen en doorvragen;
- in andere bewoordingen herhalen (bevorderlijk voor de woordenschat).

Kinderen tussen 1 en 4 jaar zien taal niet als een leervlak, maar als een spel. Ze scheppen er zichtbaar genoeg in om gekke woorden te verzinnen en woordspelletjes te doen. Daardoor is het gemakkelijker om een kind spelenderwijs en al kletsend een taal te leren dan op een al te serieuze, verbeterende wijze. Wordt een peuter te vaak verbeterd, dan bestaat de kans dat hij het plezier in de taal verliest en daardoor zijn taalontwikkeling langzamer verloopt. Het is dus beter een fout te verbeteren door hem "achteloos" de juiste zin/uitspraak te vertellen.

- ◇ *Tarik vraagt aan de leidster: "Mag ik een boterham met pienataas?" De leidster herhaalt: "Natuurlijk mag jij een boterham met pindakaas."*

Marieke zegt tegen de leidster: "Ik wil de boom." De leidster antwoordt: "Ik begrijp niet wat je bedoelt, Marieke, kan je het nog een keer zeggen?" Marieke herhaalt de zin, maar de leidster begrijpt haar nog niet. De leidster vraagt: "Kan je het aanwijzen?" Marieke knikt heftig en wijst de speelgoedboterhammen aan. "O, nu begrijp ik het", zegt de leidster, "Je wilt met de boterhammen spelen."

Dergelijke herhalingen laten het kind een ingewikkelder grammatica horen. Zo ook de vragende vorm, die het kind bovendien uitlokt tot reageren. Het is een sensitieve, vriendelijke manier om de interactie gaande te houden.

Kinderen in deze leeftijd imiteren veel. De leidsters vervullen een voorbeeldfunctie voor de kinderen en wij vinden het daarom belangrijk ons bewust te zijn van ons taalgebruik in het bijzijn van de kinderen.

Op Bommies steken we veel tijd en aandacht in boekjes lezen, kringgesprekjes, woordspelletjes, grapjes, zingen en praten met de kinderen. We geven de kinderen de ruimte daarbij hun fantasie te gebruiken en zo hun creativiteit te bevorderen, bijvoorbeeld door samen met hen gekke woorden te verzinnen.

2.3 Sociaal-emotionele ontwikkeling

Om mens te worden tussen de mensen moet een kind opgroeien tussen zijn soortgenoten. Hoewel bepaalde karakteristieke menselijke gedragingen al instinctief in het kind aanwezig zijn, kan het zich pas ontwikkelen tot een volwaardig lid van de gemeenschap wanneer het mensen om zich heen heeft om zich aan te spiegelen en hem te helpen.

Sociale ontwikkeling is het proces van zelfstandig gaan deelnemen aan de gewoonten, omgang en waarden die gelden binnen de maatschappij waarin het kind opgroeit.

De emotionele ontwikkeling is het proces waarbij het kind leert zijn emoties te onderkennen, een plaats te geven en ermee om te gaan, binnen de maatschappij waarin het leeft. Iedere cultuur heeft tenslotte andere 'regels' voor het al dan niet uiten van emoties. De emotionele ontwikkeling van een kind is dus zeer nauw verbonden met zijn sociale ontwikkeling. Daarom hebben we ervoor gekozen deze twee gebieden samen te behandelen.

Een kind is van nature meer ingesteld op andere mensen dan op voorwerpen. Een baby onderscheidt de stem van zijn moeder feilloos van die van andere vrouwen, maar kan nog niet de geluiden van bijvoorbeeld twee verschillende belletjes van elkaar onderscheiden. Zo weet hij ook al snel de geur van zijn moeder te herkennen en niet die van verschillende etenswaren. Dat menselijk onderscheid heeft alles te maken met zijn behoefte aan hechting aan één of een paar mensen. Die hechting is nodig om zelfstandig te kunnen worden (zie ook paragraaf 3.1 over veilige gehechtheid).

Vanuit zijn natuurlijke belangstelling voor mensen oefent het kind al heel jong sociale vaardigheden door imitatie en 'modelling', het onwillekeurig overnemen van manieren van doen. Dat nadoen is van groot belang voor zijn sociale leerproces. Vandaar dat veel speelgoed een miniatuuruitvoering is van volwassen gebruiksvoorwerpen en vandaar dat wij op Bommies zorgen dat het kind alle kansen krijgt dit imitatie- en modellingspel te oefenen. Zowel met speelgoed als met rollenspellen en gesprekjes. Vanuit imitatie en modeling leert het kind ook de reacties kennen en overnemen die het met bepaalde emoties uitlokt. Zowel in positieve als negatieve zin. Wij zullen een kind dan ook nooit slaan, omdat – even los van het feit dat wij daar als kinderdagverblijf het recht niet toe hebben – wij ervan uitgaan dat het kind dat gedrag zal overnemen. Als een kind bijvoorbeeld driftig is, kiezen wij ervoor het op een rustige wijze tot bedaren te brengen, waardoor het uiteindelijk zal leren zijn drift zelf in bedwang te houden. Wij zijn ons bewust van de grote invloed van ons handelen als kinderdagverblijf op de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind en vinden het daarom van groot belang om emoties als verdriet, boosheid, drift, pijn, geluk en plezier serieus te nemen. Dat doen we door het kind in de eerste plaats ruimte te geven voor zijn emoties en in de tweede plaats door naar het kind te luisteren (in de babygroep is dat "luisteren" naar non-verbale boodschappen), het, bij gevoelens als verdriet en pijn, zo nodig te troosten het te helpen zijn emoties onder woorden te brengen. Zo leert het kind beter om te gaan met zijn gevoelens.

- ◇ *Timon van anderhalf gaat onbedaarlijk huilen als zijn moeder weggaat om te gaan werken. Hij is ontroostbaar. De leidster van de dreumesgroep wil hem oppakken om hem te troosten, maar Timon duwt haar boos weg. De leidster zegt: "Wil je even alleen zijn?" Ze geeft hem een aai over zijn bol en laat hem even rustig uithuilen. Als hij iets rustiger wordt, strekt ze haar armen naar hem uit en vraagt: "Wil je lekker bij me komen zitten?" Nu wil Timon wel. Hij kruipt bij de leidster op schoot. Ze slaat haar armen om hem heen en legt hem uit dat mamma hem straks weer komt halen, maar dat ze eerst lekker gaan buiten spelen. Timon is gerustgesteld. Door de dag heen komt hij nog enkele malen om bevestiging vragen: "Mamma komt, ja ?" De leidster antwoordt dan: "Ja hoor, Timon, mamma komt straks."*

Voor een kind is het gezin een mini-maatschappij, waarin het kind een bepaalde plaats heeft. Afhankelijk van die plaats leert het manieren aan om zich te redden in de omgang met mensen. Ook Bommies is zo'n mini-maatschappij en zeker geen onbelangrijke. De omgang met leeftijdgenoten voegt een nieuwe dimensie toe aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Het voelt aan dat de relatie met leeftijdgenoten meer gelijkheid geeft dan die met zijn ouders/verzorgers, het moet daartussen zelf een plek zien te veroveren en kan op een ander niveau met sociale omgang gaan experimenteren.

In deze mini-maatschappij proberen wij de kinderen sociale vaardigheden te leren als samen spelen en samen opruimen, samen delen, op je beurt wachten, elkaar troosten, elkaar helpen en rekening houden met (de gevoelens van) andere kinderen.

Hoewel ouders/verzorgers en de leidsters van Bommies een essentiële rol blijven vervullen voor imitatie en modelling, drukken kinderen ook hun eigen stempel op sociale omgangsvormen.

Door karakter - het ene kind is eerder geneigd te delen dan het andere - en door de ontwikkelingsfase waarin hij zich bevindt. Zo doorloopt het kind tussen 1,5 en 2,5 de 'anti-sociale' fase waarin het alles om zich heen tot zijn eigendom maakt en enorme scènes kan schoppen wanneer zo'n zelf verworven eigendom hem dreigt te worden afgepakt.

Psychologen veronderstellen dat het kind deze periode nodig heeft om zijn zelfvertrouwen te vergroten. Op Bommies proberen we evenwicht te scheppen in deze fase door het kind het contrast te laten zien tussen iets eigens (zijn knuffel van thuis bijvoorbeeld) en het gezamenlijke speelgoed. Overigens hoeft een kind bij ons niet altijd samen te spelen. Wij vinden het ook belangrijk dat een kind de kans krijgt een stuk speelgoed tijdelijk als zijn speelgoed te zien, zodat het geconcentreerd alleen kan spelen.

We proberen de kinderen eventuele conflicten eerst zelf te laten oplossen. Lukt dit niet, dan proberen we te bemiddelen door beide kinderen de kans te geven hun standpunt te verwoorden, om vervolgens samen tot een oplossing te komen.

- ◇ *Fleur en Dewi staan aan een pop te trekken. "Van mij!" roept Fleur. "Ik had die!" gilt Dewi, terwijl ze wanhopig naar de leidster kijkt. Die ziet het vanuit haar ooghoeken gebeuren, maar doet alsof ze niets merkt. (Zie ook paragraaf 3.3 over zelfstandigheid en zelfredzaamheid.) Pas als Dewi een klap uitdeelt en Fleur begint te huilen, grijpt ze in. Ze troost Fleur en vraagt Dewi waarom ze Fleur heeft geslagen. "Ik had die pop eerst", zegt Dewi. De leidster geeft aan dat slaan echt niet mag en vraagt aan Fleur of Dewi de pop inderdaad eerder had. "Ja, maar ik wil daar ook mee spelen", snikt Fleur. "Wat moeten we nou doen?" vraagt de leidster. De meisjes halen allebei hun schouders op. "Willen jullie niet samen met de pop spelen?" vraagt de leidster. Beide peuters schudden heftig nee. "Nou, dan mag Dewi nu met de pop en dan ga ik voor Fleur een andere mooie pop pakken, goed?" vraagt de leidster. Fleur knikt. De leidster stelt Dewi voor dat ze Fleur even troost. Dat wil Dewi wel. Ze geeft Fleur een dikke knuffel en de meisjes gaan weer spelen.*

Bij de sociaal-emotionele ontwikkeling komt ook de seksuele ontwikkeling aan de orde. Seksualiteit heeft te maken met zintuiglijk genot, waardoor de basis al vlak na de geboorte wordt gelegd in het intieme contact tussen ouders/verzorgers en de pasgeborene. Kinderen kunnen al heel jong genieten van hun eigen lichaam, of dat nu is door over hun eigen wang te wrijven of door aan hun geslachtsdelen te 'frunniken'. Dat is niet te vergelijken met onze seksualiteit: het heeft een heel ander functie. Het kind leert zijn eigen lichaam kennen en waarderen, wat een belangrijke voorwaarde is voor een gezonde seksuele ontwikkeling.

Op Bommies geven we de kinderen de vrijheid hun lichaam en dat van andere kinderen te ontdekken binnen bepaalde grenzen. Zo mag een jongetje best naar een meisje kijken (of omgekeerd) dat op de WC zit, maar als het kind dat onprettig vindt, respecteren we dat. Ze mogen van ons ook doktertje spelen, zolang ze daarbij geen voorwerpen gebruiken en het spel beide/allemaal leuk vinden.

Wij vinden het niet goed als kinderen aan tafel elkaar of zichzelf op intieme plaatsen betasten.

Wij stellen grenzen om veiligheid te kunnen garanderen en om te zorgen dat de kinderen niet in situaties belanden waarin ze zich ongemakkelijk voelen.

2.4. Motorische ontwikkeling

Vooral in de eerste twee jaar van zijn leven maakt een kind motorisch gezien een spectaculaire ontwikkeling door. Van een weerloze baby die slechts reflexmatige bewegingen vertoont, ontwikkelt het zich tot een rennende, klimmende, springende en dansende peuter. Vaardigheden die het kind kan aanleren, omdat het van nature drang tot bewegen heeft.

Motoriek heeft alles te maken met lichaamsbeheersing, iets wat niet zozeer het gevolg is van ervaring, als wel van rijping: pas wanneer er voldoende rijpheid bestaat in die delen van de hersenen en de zenuwbanen die betrokken zijn bij het aansturen van de spieren, is het kind klaar voor een bepaalde motorische vaardigheid.

Het is ook dan pas zinvol om gerichte oefeningetjes met het kind te doen. Het kan zelfs slecht zijn dat eerder te doen. Een voorbeeld: als de rug van een baby nog niet voldoende is ontwikkeld om op eigen kracht te zitten, kan het ruggetje blijvende schade oplopen (bijvoorbeeld kromgroeien) wanneer hij langdurig kunstmatig in een zithouding wordt gedwongen. Het is dus van cruciaal belang dat ouders/verzorgers en leidsters oefeningetjes aanpassen aan de motorische capaciteiten van het kind. Evenals bij andere ontwikkelingsgebieden geldt ook hier: ieder kind volgt zijn eigen tempo.

De leidsters van kinderdagverblijf Bommies benaderen het kind dan ook op grond van zijn individuele mogelijkheden. Door het aanmoedigen van bewegingen die het kind al of bijna beheerst, worden de zenuwbanen en spieren 'klaargestoomd' voor de verdere ontwikkeling.

Om te zorgen dat het kind bij Bommies alle ontwikkelingsmogelijkheden heeft op motorisch gebied, zijn de verschillende ruimten met speelgoed, meubels en indeling zodanig aangepast dat het kind veilig de vaardigheden kan oefenen waar het aan toe is.

Het belang van een goed ontwikkelde motoriek zit hem in het feit dat een kind de wereld pas echt kan ontdekken wanneer hij daartoe motorisch in staat is. Een goede motoriek geeft het kind een veilig en zeker gevoel en biedt hem de mogelijkheid veel te leren, ook op andere gebieden, omdat het letterlijk bewegingsvrijheid heeft.

We maken onderscheid tussen grove motoriek en fijne motoriek.

Beide termen spreken eigenlijk voor zich. Onder grove motoriek verstaan we onder andere zitten, kruipen, lopen, rennen en klimmen; bij fijne motoriek gaat het om het fijnere werk zoals grijpen, iets tussen duim en wijsvinger vastpakken en de oog-hand-coördinatie.

De ontwikkeling van deze vormen van motoriek kan globaal worden ingedeeld in de volgende fasen:

- Pasgeboren: strekt en buigt armen en benen, sluit de vingers om een voorwerp zodra dit de handpalm raakt en begint onmiddellijk te zuigen zodra iets de lippen raakt. Dit zijn pure reflexen.
- Rond 3 maanden: kan het hoofdje in buikligging gedurende 1 minuut omhoog houden en op de onderarmpjes steunen (kruipontwikkeling), kan de beentjes zelf buigen en een rammelaar vastpakken. Probeert deze in de mond te stoppen en over te pakken, maar daarvoor zijn de bewegingen nog te ongecoördineerd.
- Tussen 4 en 6 maanden: kan op 1 onderarm steunen en (per ongeluk) omrollen van buik naar rug. Houdt het hoofdje omhoog wanneer het in zithouding wordt getrokken, speelt met eigen handjes en grijpt gericht naar voorwerpen.

◇ *Ingmar van 5 maanden ligt op het speelkleed. De leidster van de babygroep zet de babygym boven hem neer. Gebiologeerd grijpt Ingmar naar de bungelende voorwerpen en bemerkt dat er geluid uit komt als hij ertegen slaat. Dit stimuleert hem om naar de voorwerpen te blijven grijpen. Als Ingmar genoeg heeft van de babygym, gaat de leidster bij hem op het kleed zitten en geeft hem speeltjes aan.*

- Ongeveer 6 tot 7 maanden: steunt met platte handen op gestrekte armpjes en gaat zich van rug op buik draaien. Kan gericht grijpen: voorwerpen met de volle vuistgreep van de ene hand naar de andere overbrengen. Aan het einde van deze periode kunnen de handjes onafhankelijk van elkaar met iets bezig zijn.
- Van 7 tot 9 maanden: draait aanvankelijk in buikligging om de eigen as om zich te verplaatsen en leert ten slotte op de buik vooruit te komen met kruipbewegingen. Kan al enkele tellen los zitten. Kan vastgehouden aan de handjes, enkele tellen staan. Laat bewust voorwerpen vallen en pakt ze weer op.

◇ *De leidster van de babygroep legt de 8 maanden oude Elia op de commode om haar te verschonen. Als ze klaar is, legt ze in elke handpalm van Elia een wijsvinger. Elia trekt zich onmiddellijk op tot in zithouding en blijft heel even los zitten. "Goed zo!" roept de leidster enthousiast, waarna ze Elia zich op dezelfde manier laat optrekken tot in staande positie. Spelenderwijs doen ze samen de hele dag dergelijke oefeningetjes.*

- Tussen 9 en 12 maanden: kruipt aanvankelijk 'schommelend' en soms eerst achterwaarts, kan zelf gaan zitten, trekt zich aan meubels omhoog en kan via de pincetgreep (tussen gestrekte duim en wijsvinger) kleine voorwerpen pakken. De coördinatie tussen de handen onderling en handen en ogen is al goed ontwikkeld.
- Tegen het eerste jaar: kan zelf gaan staan (meestal door zich vanuit zithouding op de knietjes te draaien en de handjes als steun voor zich op de grond te zetten), zet de eerste stapjes aan de hand en beheerst de tanggreep (met gebogen duim en wijsvinger).

2.5 Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Wij begeleiden de kinderen bij hun vorming van hun eigen waarden, zodat zij zich ontwikkelen tot gelukkige mensen en zij deze waarden uiteindelijk in kunnen zetten in de wereld.

Voor ons gelden daarbij de volgende waarden als uitgangspunt:

- respect voor zichzelf, anderen en de wereld
- zelfvertrouwen en authenticiteit
- nieuwsgierigheid en creativiteit

We halen het mooiste en beste bij kinderen naar boven door essentiële vaardigheden te stimuleren. Door met gerichte acties de juiste vaardigheden te stimuleren, dagen we kinderen uit en inspireren we ze. Dit gebeurt niet willekeurig, maar op het juiste moment binnen de ontwikkelingsfase waarin een kind zich bevindt. Ieder kind ontwikkelt zich bovendien in een eigen tempo. We volgen dit tempo om op het juiste moment ieder kind aan te reiken wat het in die fase nodig heeft. Waar nodig bieden wij kinderen extra ondersteuning. Signaleren wij bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen of ander opvallendheden dan gaat de mentor in gesprek met betreffende ouder en indien nodig verwijzen wij door naar arts, logopedie, fysiotherapeut en consultatiebureau die hun expertise aanbieden. In samenwerking met ouders en/of instantie begeleiden we het kind met wat hij op dat moment nodig heeft.

De ontwikkeling van uw kind volgen wij op de voet d.m.v. observaties. In de babygroep wordt aan de ouder gevraagd, als hun kind tussen de 8 en 13 maanden is, of zij een oudergesprek willen voeren. Bij overgang naar de dreumesgroep wordt een overgangsverslag geschreven door de mentor en meegegeven aan de ouder. Ook krijgt de nieuwe mentor in de dreumesgroep dit verslag. In de dreumesgroep wordt aan het einde van dreumestijd een oudergesprek gevoerd, het verslag wordt gegeven aan de ouder en aan de mentor van het kind in de peutergroep. In de peutergroep krijgen ouders een oudergesprek tegen de tijd dat het kind naar school gaat. Het verslag wordt geschreven waar alle ontwikkelingsfases, zoals in hoofdstuk 2 zijn beschreven, aan bod komen. Dit overgangsverslag wordt mondeling overgedragen van mentor op mentor. Het gesprek is vrijblijvend, het verslag wordt wel geschreven.

Als wij constateren dat er een achterstand in bijv. taalontwikkeling, motorische ontwikkeling is ontstaan, bespreken wij dit allereerst met de collega's van de desbetreffende groep en de teamleidster. Vervolgens volgt er een gesprek met de ouders over hoe we dit kunnen aanpakken. Het is verder aan ouders wat hiermee te doen. Samenwerken vinden wij belangrijk. Dit doen we met veel partijen. Om samen met hen de kwaliteit van Bommes te verbeteren, en om het kind meer te bieden op het gebied van opvoeding, zorg en voeding. Als uw kind naar de basisschool gaat vindt er nog een afsluitend oudergesprek plaats. Het verslag dat hierop gebaseerd is kunt u meenemen naar de school waar het kind ingeschreven is. Heeft de school n.a.v. dit verslag nog vragen dan kunnen zij ten aller tijde contact opnemen met de mentor van het betreffende kind.

Hoofdstuk 3

Voorwaarden voor een optimale ontwikkeling

Voor een optimale ontwikkeling van het kind is het van cruciaal belang dat een kinderdagverblijf meer in huis heeft dan kennis van de ontwikkelingsgebieden. Zo gaan wij er in onze werkwijze van uit dat een kind geborgenheid, veiligheid en warmte nodig heeft om zich goed te kunnen ontplooiën. Daarmee kweekt het kind zelfvertrouwen en gevoel voor eigenwaarde. Wij proberen bovendien de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de kinderen te stimuleren. In dit hoofdstuk kunt u hierover lezen. Ook hebben we afzonderlijke paragrafen gewijd aan onze wijze van grenzen stellen, straffen en belonen en de communicatie tussen ouders/verzorgers en de leidsters.

3.1 Veilige gehechtheid

Kinderen hebben van nature de behoefte zich te hechten aan de volwassenen in hun naaste omgeving. Dat zijn in de eerste plaats de ouders/verzorgers. Een baby beschikt al vroeg over allerlei uitingen die tot doel hebben contact tot stand te brengen met de opvoeders: huilen, lachen, geluidjes en oogcontact maken. Een peuter heeft alweer meer uitingsvormen tot zijn beschikking: praten, kletsen, knuffelen en zijn opvoeders achterna lopen.

Wanneer de opvoeders deze vragen om contact met geduld, begrip en liefde beantwoorden, groeit het vertrouwen van het kind en zal er een veilige gehechtheid ontstaan. Die veilige gehechtheid is onontbeerlijk voor het kind. Het kind weet dat het bij pijn, verdriet of angst op deze "gehechtheidbasis" kan terugvallen en dus kan het vanuit deze basis zijn omgeving gaan verkennen. Het openstaan voor de omgeving (zie inleiding Hoofdstuk 1) is van doorslaggevend belang voor zijn ontwikkeling.

Behalve met ouders/verzorgers, kan het kind een gehechtheidrelatie ontwikkelen met andere volwassenen. Dat kunnen opa's, oma's en andere familieleden/vrienden zijn die geregeld voor het kind zorgen, maar ook de leidster(s) van het kinderdagverblijf.

Wij doen er als kinderdagverblijf alles aan om een omgeving te creëren waarbinnen het kind zich vertrouwd, geborgen en veilig voelt, zodat er een veilige hechting met de leidster(s) tot stand kan komen. Vanzelfsprekend proberen de leidsters die hechting in de groep te bewerkstelligen door de ruimte gezellig te maken, een goede sfeer te creëren, tijd en aandacht aan het kind te besteden, belangstelling te tonen, spelletjes te doen, te kletsen en te knuffelen. Ook hanteren we een vaste dagindeling in de groepen, omdat gebleken is dat kinderen zich veilig en vertrouwd voelen wanneer er enige duidelijkheid is in de vorm van structuur.

Op personeelsniveau proberen we die hechting te bevorderen door continuïteit te bieden in de groepen. We streven naar vaste groepsleiding per groep en vaste, gediplomeerde invalkrachten, zodat kinderen herkenbare en vertrouwde gezichten zien waardoor zij zich veilig voelen.

◇ *Esmée, een baby van 4 maanden, is voor het eerst op Bommies. Omdat ze bijna in slaap viel in het wipstoeltje, heeft de leidster haar in haar bedje gelegd. Esmée begint te huilen en kan de slaap niet vatten. De leidster sust haar, geeft haar een speentje en zet het muziekspeeltje aan. Ook dat helpt niet. De leidster aait Esmée zachtjes over haar voorhoofd en slapen en spreekt haar fluisterend toe. Esmées oogleden worden zwaar en ze valt tevreden in slaap.*

Hannah wordt 's morgens door haar moeder gebracht en is erg verdrietig als ze weggaat. De leidster van de dreumesgroep neemt Hannah op de arm en loopt naar het raam om samen naar mamma te zwaaien. Ze legt haar uit dat mamma haar straks weer komt halen en vertelt haar wat voor leuke dingen ze vandaag allemaal op Bommies mag doen. Als Hannah blijft huilen, probeert ze haar af te leiden. "Wat hebben jullie een mooie auto!" zegt ze. Hannah begint honderduit over de auto te babbelen. Na een dikke knuffel van de leidster gaat ze lekker spelen.

Jeffrey heeft drie weken in het ziekenhuis gelegen en is vandaag voor het eerst weer in de peutergroep. Hij blijft met zijn beer in een hoekje staan en wil niet meedoen aan het kringetje. De leidster zegt: "Weet je wat? Jij mag bij mij op schoot zitten. En dan mag je aan de andere kindjes vertellen waar jij de afgelopen weken bent geweest." Dat vindt Jeffrey een goed idee. Zo kan hij veilig vanaf de schoot van de leidster weer eventjes wennen aan zijn Bommies-vriendjes. 's Middags gedraagt hij zich alsof hij nooit weg is geweest.

3.2 Zelfvertrouwen en eigenwaarde

Een kind dat zelfvertrouwen heeft en gevoel voor eigenwaarde zal een gezonde dosis contactgerichtheid, ondernemingslust en onderzoeksdrang tentoonspreiden. Immers, het gelooft in zichzelf, is zeker van zichzelf en vindt zichzelf de moeite waard, dus kan het zich onbevangen op de wereld om hem heen storten.

Kinderen die geleerd hebben dat ze evenveel waard zijn als ieder ander (ook al zijn ze anders), zullen ook veel makkelijker andere mensen respecteren en accepteren. Wij vervullen als kinderdagverblijf op dit gebied enerzijds een voorbeeldfunctie en anderzijds een stimulerende functie.

Door als opvoeder respect te hebben voor het kind, zijn afkomst, zijn "ik" en zijn gevoelens, zal het kind zelfrespect en respect voor een ander als normaal gaan beschouwen.

Bovendien zullen zijn zelfvertrouwen en gevoel van eigenwaarde groeien door hem veel zelf te laten "opknappen" en hem te laten zien dat we belangstelling voor hem hebben, dat hij telt. We stimuleren dit nog eens extra door in te gaan op de individuele behoeften van het kind en door het kind veel positieve aandacht te geven, bijvoorbeeld in de vorm van complimentjes.

◇ *Milo zit op de grond bij de stoel van de leidster en probeert zich, puffend van inspanning, aan de spijlen van de stoel op te trekken. "Goed zo!" zegt de leidster op enthousiaste toon, "Ga jij maar lekker staan!" Milo straalt van zijn tenen tot zijn kruin. Hij begrijpt de woorden niet, maar aan de intonatie en gezichtsuitdrukking van de leidster begrijpt hij dat hij iets goed doet.*

In de peutergroep helpen de kinderen na het eten mee de tafel afruimen. Vandaag mag Wouter meehelpen, samen met Gisela, die nog maar net in de peutergroep zit. "Wouter, ga jij Gisela laten zien waar ze het neer moet zetten?" vraagt de leidster. Wouter voelt zich duidelijk heel belangrijk en groot. Hij neemt Gisela bij de hand en leidt haar naar de koelkast. Naderhand complimenteert de leidster zowel Wouter als Gisela uitgebreid. Je kunt zien dat ze het maar wat fijn vinden dat de leidster zo trots op ze is.

3.3 Zelfredzaamheid en zelfstandigheid

In de vorige paragraaf hebben we het eigenlijk ook al gehad over zelfredzaamheid en zelfstandigheid. Door kinderen veel zelf te laten doen en oplossen, stimuleren we hun zelfredzaamheid en zelfstandigheid en daardoor hun zelfvertrouwen en gevoel voor eigenwaarde. Onder het stimuleren van zelfstandigheid en zelfredzaamheid verstaan we dat het kind leert op eigen benen te staan en zelf keuzes te maken, beslissingen te nemen en te handelen. Kortom: dat het kind leert zich te redden zonder hulp van anderen.

Op kinderdagverblijf Bommies geven we het kind, afhankelijk van zijn individuele mogelijkheden, de ruimte om deze twee aspecten te ontwikkelen. Dat doen we bij de baby's bijvoorbeeld door ze zelf te laten experimenteren met hun motorische capaciteiten (op de buik rollen, gaan zitten, enz.) en niet te snel op ze af te rennen om ze te helpen. Bij de dreumesen en peuters doen we dat door ze zelf problemen te laten oplossen (puzzel, conflict), ze de ruimte te geven fouten te maken en ze te betrekken bij de praktische taken van de leidsters, zoals schoonmaken, opruimen, de planten water geven en de tafel dekken. We helpen het kind, zodra blijkt dat het niet lukt, maar laten het hem eerst zelf proberen.

In de peutergroep is bovendien de ruimte zodanig aangepast, dat de kinderen veel zelf kunnen ondernemen. Zo zijn er een wastafel en twee toiletten op "peuterhoogte".

- ◇ *Wim kruipt over het matras tot aan de rand. Hij kijkt om zich heen en ontmoet de blik van de leidster. "Toe maar", zegt deze, "je kan het wel!" Wims onderlip gaat een beetje trillen, want eigenlijk wil hij graag geholpen worden. "Probeer het maar zelf.", moedigt de leidster hem aan. Wim draait zich half om en zet heel voorzichtig één knietje op de grond. Hij wankelt een paar keer, maar uiteindelijk lukt het hem. De leidster prijst hem uitbundig en Wim weet nu dat hij het zelf kan.*

Voor het eten noemt de leidster de namen op van de kindjes die zich moeten gaan uitkleden. Laura blijft echter rondrennen. "Ga jij je ook uitkleden?" vraagt de leidster. "Jij moet het doen", zegt Laura. "Ga het eerst maar zelf proberen", zegt de leidster. "Als het niet lukt, kom ik je helpen." Ze maakt Laura's veters en knopen los. "Zo, nu kun je het verder zelf". Laura kijkt eens naar de andere kindjes en geeft zich gewonnen. Ze trekt alles zelf uit, behalve haar trui, die ze niet over haar hoofd krijgt. De leidster helpt haar en zegt dan: "Zie je wel? Jij kan het al heel goed zelf! Knap, hoor!"

3.4 Grenzen aangeven; straffen en belonen

Op kinderdagverblijf Bommes hanteren we, net als thuis, bepaalde regels. Met behulp van die regels geven wij voor de kinderen grenzen aan die zij niet mogen overschrijden. Wij voeren regelmatig overleg over die regels, om met elkaar op één lijn te blijven en om ons bewust te blijven van de motivering achter de regels. Dat wil zeggen: we vinden het belangrijk ons geregeld af te vragen waarom we een bepaalde regel hanteren, zodat er geen verstarring optreedt en zodat wij de kinderen kunnen uitleggen waarom iets niet mag.

Grenzen aangeven

Zoals we in paragraaf 1.1 al aangaven, zien wij opvoeden als het creëren van randvoorwaarden, waarbinnen een kind zich optimaal kan ontwikkelen. Wij gaan er dus van uit dat grenzen een kind duidelijkheid en zekerheid verschaffen, waardoor het zich kan toeleggen op het verkennen van de omgeving en zijn eigen mogelijkheden.

We vinden het belangrijk om de regels die wij hanteren om onze grenzen aan te geven, consequent door te voeren zodat de kinderen niet in verwarring raken. Anderzijds willen we ook flexibel blijven.

Straffen

Allereerst: wij zullen een kind nooit slaan. Wij gaan er namelijk vanuit dat dit negatief voorbeeldgedrag is (zie ook paragraaf 2.4) en dat we hiermee een machtsverhouding creëren waardoor het kind zich geïntimideerd voelt. Daardoor voelt het zich niet veilig en kan het zich niet optimaal ontwikkelen. Wanneer een kind de grenzen overschrijdt, gaan wij niet onmiddellijk over tot straffen. De leidster zal het kind in eerste instantie op rustige toon vertellen dat iets niet mag en uitleggen waarom niet. In de meeste gevallen kunnen we op die manier straffen voorkomen. Reageert het kind niet, dan zal de leidster het nogmaals waarschuwen. Geeft het kind dan nog geen reactie, dan zal de leidster het een bestraffing geven die overeenkomt met de overtreding. We zetten het kind bijvoorbeeld even apart of we negeren het. Omdat we te maken hebben met heel jonge kinderen, laten we de straf nooit lang duren. We hanteren de regel dat de leidster die straft, het ook weer goedmaakt met het kind. Na een praatje (dreumes/peuters) en een knuffel (alle groepen) kan het kind weer gewoon meedoen met de groep en heeft het alles vergeten.

- ◇ *Eeke kruipt naar het speelkleed waar Milan een beetje ligt te dommelen met zijn speentje. Als ze vlakbij hem is, probeert ze zijn speen te pakken. De leidster ziet dat en zegt: "Nee, Eeke, dat mag niet." Eeke kijkt naar de leidster op, die haar waarschuwing herhaalt: "Nee, mag niet." Eeke grijpt nogmaals naar Milans speen en het lukt hem deze nu wel te pakken. Milan schrikt en begint hard te huilen. De leidster pakt het speentje van Eeke af, zet haar apart en troost Milan.*

Victor is al de hele ochtend andere kinderen aan het plagen. Hij gaat voor ze staan met zijn handjes in zijn zij zodat ze er niet langs kunnen. Sommige kinderen voelen zich daardoor zichtbaar geïntimideerd. De leidster heeft hem al een paar maal gewaarschuwd, maar Victor luistert niet.

Nu belemmert hij Janthi de doorgang. Die geeft hem een harde duw; Victor wordt kwaad en geeft Janthi een klap. De leidster pakt Victor gedecideerd op, zet hem in een stoeltje en zegt: "Blijf jij hier maar even zitten, want nu ben ik heel boos. Je weet best dat je niet mag slaan." Ze troost Janthi en laat Victor even alleen. Daarna gaat ze naar hem toe en bespreekt met hem wat er is gebeurd: "Ga je Janthi dan een dikke kus geven?" vraagt ze tot slot. Dat doet Victor en het voorval is "vergeten".

Belonen

Zoals gezegd proberen we straffen te voorkomen door aan het kind uit te leggen waarom iets niet mag. We proberen straffen ook te vermijden door juist positief gedrag te belonen en te stimuleren. Dat doen we door het kind aan te moedigen en te complimenteren, zodat het weet wat het goed doet en een gezond zelfvertrouwen ontwikkelt. Het kind zal zo eerder zijn positieve gedrag herhalen.

- ◇ *Juan heeft de neiging om andere dreumesen te slaan. De leidsters moeten hem daarom nauwlettend in de gaten houden. Als hij op de bank zit, waar Nikki zit te spelen, zegt de leidster tegen Juan: "Ga jij Nikki een kusje geven?" Juan kijkt naar de leidster, begint te lachen en geeft Nikki een kusje. "Dat is lief van jou!" zegt de leidster verheugd. Ze geeft Juan een aai over zijn bol en prijst hem uitbundig. De rest van de dag blijft Juan kusjes uitdelen. De leidsters hoeven hem de hele dag geen standje te geven.*

3.5 Communicatie en contact tussen ouders/verzorgers

In paragraaf 1.3 merkten we het al op: een heldere communicatie en een goed contact tussen ouders/verzorgers en Bommies is van groot belang. Ten slotte werken de ouders/ verzorgers met Bommies samen aan de opvoeding van hun kind. Wanneer er over en weer geen communicatie is over hoe het kind zich ontwikkelt en wat het meemaakt, kan het verblijf op Bommies voor het kind nauwelijks een succes worden en zal het er voor de ouders ook thuis niet gemakkelijker op worden. Het werkt naar twee kanten. Wanneer de leidsters niet weten wat een kind aan leuke en minder leuke dingen ervaart buiten Bommies, kunnen ze er ook geen rekening mee houden. Wanneer ouders/verzorgers niet van de leidsters horen wat hun kind op Bommies meemaakt, kunnen ze thuis niet op de gebeurtenissen inspelen.

Omdat Bommies een opvoedkundige taak vervult, vinden wij de betrokkenheid van ouders heel belangrijk. De gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het kind zorgt ervoor dat ouders en leidsters een samenwerkingsrelatie hebben. Om die relatie te bevorderen is het essentieel dat de ouders vertrouwen in en respect voor de leidsters hebben en zich open opstellen. Omgekeerd mogen de ouders van de leidsters verwachten dat zij hen met respect en openheid behandelen en professionaliteit en kennis aan de dag leggen.

Om de communicatie tussen ouders/verzorgers en kinderdagverblijf Bommies optimaal te laten verlopen, maken we gebruik van verschillende communicatiemiddelen, die ieder een eigen functie hebben.

Tijdens het brengen kunnen de ouders belangrijke informatie over hun kind aan de leidster kwijt. Bijvoorbeeld over zindelijkheidstraining, de thuissituatie, medicijnen die het kind overdag moet krijgen, waar de ouders die dag in geval van nood te bereiken zijn of door wie het kind wordt opgehaald. Tijdens het halen zal de leidster de ouders vertellen hoe het die dag met hun kind is gegaan. De schriftjes van de kinderen worden iedere week op een vaste dag door de leidsters geschreven en vervolgens mee naar huis gegeven. De ouders kunnen daarin lezen hoe het met hun kind gaat en zelf hun verhaal schrijven over het reilen en zeilen thuis. Dat kunnen leuke en minder leuke gebeurtenissen zijn. De leidsters lezen de schriftjes 's ochtends en gebruiken de informatie om met het kind te communiceren.

◇ *Een leidster leest in het schriftje van Daan dat hij naar de dierentuin is geweest. 's Ochtends in de kring zegt de leidster tegen Daan: "Ik lees dat je gisteren naar de dierentuin bent geweest, wat heb je daar allemaal gezien?" Daan begint honderduit te vertellen over alle dieren en zijn belevenissen. Ook de andere kinderen komen met verhalen.*

Eenmaal per jaar vindt er een oudergesprek plaats tussen ouder(s) en één van de groepsleidsters. De leidster in kwestie zal tijdens dat gesprek vertellen hoe het kind zich op de diverse gebieden ontwikkelt en eventuele problemen bespreken die zich met het kind op Bommies voordoen. Ook de ouders krijgen de gelegenheid hun verhaal te doen en vragen te stellen. Mochten zich tussentijds problemen in de thuissituatie of op het kinderdagverblijf voordoen, dan kunnen de ouders of leidsters om een extra gesprek vragen.

Op het prikbord beneden in de hal kunnen ouders algemene informatie vinden over sluitingsdata, kinderziekten die heersen en andere zaken die het gehele kinderdagverblijf aangaan. De deuren van de groepen worden gebruikt om informatie op te plakken die specifiek op die groep van toepassing is.

Tweemaal per jaar organiseert iedere groep een eigen ouderavond rond een thema (bijv. dagindeling, schoolkeuze, kinderboeken). Na behandeling van het thema kunnen ouders met elkaar of met de leidsters over hun kind praten.

Elke maand komt de Nieuwsbrief uit. Daarin komen allerlei zaken aan de orde: pedagogische artikelen, verhalen van ouders, verjaardagen van kinderen, prietpraat, enzovoort.

Tot slot is er de oudercommissie die de ouders/verzorgers van kinderen die van "Bommies" gebruik maken vertegenwoordigt. Deze commissie behartigt de belangen van de ouders en kinderen. De oudercommissie heeft het recht tot het geven van advies en op een aantal punten instemmingsrecht. De vergaderingen van de oudercommissie zijn openbaar.

Hoofdstuk 4

Praktische zaken

4.1 Openingstijden; groepsindeling en dagprogramma

Openingstijden

Bommes is open tussen 7.30 en 18.30 uur.

De kinderen die tussen 7.30 en 9.00 uur worden gebracht, worden door 3 pedagogische medewerkers opgevangen; de baby's in hun eigen groep, de dreumes- en peutergroep splitsen om 8.00. Verder zijn er ook tot sluitingstijd, 18.30 uur, drie pedagogisch medewerkers op Bommes.

Groepsindeling

Bommes heeft drie groepen, te weten:

- babygroep: 12 weken tot 18 maanden, maximaal 9 baby's;
- dreumesgroep: 18 tot 30 maanden, maximaal 15 dreumesen;
- peutergroep: 30 tot 48 maanden, maximaal 16 peuters;

Dagprogramma

Voor de indeling van het dagprogramma verwijzen wij u graag naar onze website, waar het programma uitgebreid aan bod komt.

4.2 Activiteiten

Op Bommes doen we veel activiteiten met de kinderen, creatieve activiteiten, beweegactiviteiten (lekker fit) en voorleesactiviteiten. Dit zijn activiteiten die op de groep afgestemd op leeftijd plaatsvinden. Er wordt ook gewerkt met groepjes zodat er meer aandacht en overzicht is. Eén pedagogisch medewerker houdt zich bezig met een activiteit terwijl de ander in dezelfde ruimte met de overige kinderen bezig is. Als de activiteit buiten de stamgroep plaatsvindt dan gaan naar gelang de groepsgrootte beide pedagogisch medewerkers mee naar onze buitenruimte. Als een activiteit buiten Bommes plaatsvindt dan gaan extra medewerkers mee. We hanteren dan 1 leidster op 3 peuters en 1 leidster op 2 dreumesen.

4.3 Personeel

Het team van kinderdagverblijf "Bommes" bestaat uit diverse medewerkers. Er is een aantal pedagogische medewerkers en een medewerksters voor de keuken en het schoonmaken.

De pedagogische medewerkers van kinderdagverblijf "Bommes" zijn gekwalificeerd personeel. Ze hebben alle een beroepsopleiding op minimaal M.B.O niveau.

Wij werken met een vaste pool van gediplomeerde invalkrachten die wij inzetten bij ziekte of vakantie van de vaste leidsters.

Stagiaires

Bommes is een erkend leerbedrijf. Wij bieden een leerplek aan leerlingen van verschillende opleidingen. De stagecoördinator begeleidt de praktijkopleiders in het begeleiden van de stagiaire. We hebben hiervoor een stagebeleidsplan.

4.3 Achterwacht

's Morgens gaan de deuren van Bommies om 7.30 uur open. De leidster van de babygroep (7.30 uur-16.30 uur) vertrekt na binnenkomst van de eerste baby naar de babygroep. De dreumes- en peutergroepleidsters (2) blijven samen tot 8.00 uur. De peuterleidster gaat dan met de aanwezige peuters naar de peutergroep. Op deze etage is ook de directie aanwezig.

Op iedere groep is dan 1 leidster aanwezig plus de huishoudelijk medewerkster in de keuken. Zij bereidt het fruit en assisteert de leidster van de dreumesgroep. De tweede babyleidster arriveert om 8.30 uur en werkt tot 17.30 uur en de derde werkt van 9.30 uur tot 18.30 uur.

De dreumes- en peuterleidsters kennen dezelfde diensten namelijk van 7.30 uur tot 16.30 (vroegedienst) of 9.30 uur tot 18.30 uur (late dienst). Ze hanteren een pauze van 1 uur. Deze pauze wisselen ze in combinatie met het hoofd, waarnemend hoofd en/of stagiaires af. De peuters en dreumesen komen vanaf 18.00 uur weer samen in de dreumesgroep totdat ze worden opgehaald. Wij sluiten de Bommiesdeur om 18.30 uur. Dit gebeurt altijd met 3 pedagogisch medewerkers. Als een kind te laat wordt opgehaald, mag 1 leidster Bommies alvast verlaten en blijven er 2 leidsters achter. Dit gaat altijd in goed overleg.

4.4 De wenperiode

Bij de plaatsing van een nieuw kindje/kind wordt er altijd vooraf een wenperiode afgestemd met de ouders. Ik neem hierover contact op met de ouders. Dit is de eerste keer van 10.00 – 11.00 uur op de groep waar het kindje/kind ook geplaatst zal worden en de tweede keer van 9.00 – 12.00 uur. Tijdens het eerste wenuurtje, dat op de desbetreffende groep plaatsvindt, worden er belangrijke zaken over het kindje/kind besproken (voeding, slapen e.d.) en kunnen de ouders nader kennismaken met de pedagogisch medewerkers. De leidster die het gesprek voert is tevens de mentor van het kind. Vast aanspreekpunt voor ouders. Zij volgt de ontwikkeling van uw kind structureel en houdt u daarvan op de hoogte middels een gesprek en daarbij behorend verslag. Bij de tweede keer wennen kunnen wij het kindje/kind beter leren kennen en is het ook wennen voor de ouders om hun kindje/kind bij ons in vertrouwde handen achter te laten.

Bij oudere kinderen die worden geplaatst, heeft het kind met name zelf de behoefte om te wennen en neemt dit vaak een wat langere periode in beslag. Wij houden hier uiteraard rekening mee en hebben daar veel aandacht aan.

Intern wordt er ook gewend. Bij het overgaan naar de volgende groep zal de mentor het overgangsverslag bespreken met de nieuwe mentor. Zo gaat een baby over naar de dreumesen en een dreumes over naar de peuters. Hiervoor wordt een uitgebreid wenschema gemaakt, die overlegt wordt met ouders en de pedagogisch medewerkers van de groep waar het kind op dat moment verblijft. Het wennen wordt als volgt opgebouwd; wennen van 10.00 – 11.00 +leidster van de groep wennen van brengen tot slapen, van slapen tot halen en dan een hele dag. Als afscheid nog 1 dag in de oude groep en dan over. Mocht een kind behoefte hebben aan een langere wenperiode wordt hiervoor altijd ruimte gemaakt. Onze ervaring leert dat kinderen echt toe zijn aan een nieuwe uitdaging en niet meer naar hun oude groep terug willen.

4.5 Wisseling van dagen/extra plaatsing

Het gebeurt regelmatig dat ouders een extra halve of hele dag willen afnemen. Dit wordt meestal vooraf aangevraagd. Op het rooster of in de planning is duidelijk te zien of dit wel of niet kan.

Natuurlijk proberen wij zo flexibel mogelijk te zijn maar het moet wel haalbaar zijn en binnen de grenzen blijven. Wij willen niet dat bijvoorbeeld een peuter een dag moet vertoeven in de babygroep of dat andere wisselingen plaatsvinden. Wij streven naar rust en continuïteit in het pand en dat moet gewaarborgd blijven. Maar als er ruimte in de planning is, is het geen probleem. Bij ruilingen ligt het wat ingewikkelder. Er mag best weleens geruild worden maar niet al te vaak, de groepssamenstelling wordt hierdoor beïnvloed. Wij proberen ouders zo veel mogelijk tegemoet te komen.

4.6 Het vierogen beleid

Op Bommies zijn dit jaar camera's geïnstalleerd. Dit systeem is door de politie goedgekeurd. Via mijn Iphone en Ipad kan ik intern of extern kijken of alles naar wens verloopt. Stagiaires spelen hierin ook een rol en draaien hier meestal een tussendienst (9.00-18.30). Als er sowieso meerdere kinderen op een dag aanwezig zijn er al een derde leidster aanwezig is, werken er 2 vroeg en 2 laat. Het systeem

wat wij hebben aangeschaft en hebben laten installeren is aangevuld met 2 alarmknoppen (portebol), deze staan in directe verbinding met de politie op het moment dat deze worden ingedrukt. Zij kunnen dan direct met de beelden meekijken en de situatie goed inschatten. Alleen dan mag de politie meekijken anders alleen ik of bij mijn afwezigheid het waarnemend hoofd. De beelden kunnen ook teruggekeken worden, alleen op verzoek van mij en worden na 2 weken automatisch vernietigd.

Hoofdstuk 5.

Grensoverschrijdend gedrag

Doel:

Een veilig klimaat en omgeving creëren, waarbij een ieder die Bommies betreedt zich veilig en welkom voelt.

Waarom:

Kinderdagverblijf Bommies wijst alle vormen van grensoverschrijdend gedrag af. Bommies wil middels dit protocol grensoverschrijdend gedrag voorkomen en indien nodig aanpakken.

Wie is verantwoordelijk:

Directie en medewerkers

Inleiding

De maatschappij krijgt steeds meer te maken met vormen van grensoverschrijdend gedrag. Ook binnen de kinderopvang wordt grensoverschrijdend gedrag door kinderen, ouders of medewerkers gesignaleerd. Hoe zijn aan vormen van ongewenst gedrag grenzen te stellen? Enerzijds door afspraken te maken en gedragsregels op te stellen. Anderzijds door elkaar aan te spreken of melding te doen bij leidinggevende of vertrouwenspersoon wanneer grensoverschrijdend gedrag geconstateerd wordt. De gedragsregels moeten zorgen voor een prettig klimaat binnen het kinderdagverblijf. Openheid en respect voor elkaar moeten hoog in het vaandel staan en het moet duidelijk zijn dat voor machtsmisbruik, ongewenste intimiteiten, pesten e.d. geen plaats is. Bommies moet immers een veilige plek zijn voor allen die er vertoeven. Elkaar aanspreken of melding maken moet ervoor zorgen dat dit gedrag aangepakt wordt en in de toekomst wordt voorkomen. Gestreefd wordt naar een cultuur waarin het normaal is zowel positieve als negatieve feedback te geven.

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Onder grensoverschrijdend gedrag wordt verstaan: 'elke vorm van bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die de ene persoon t.o.v. de andere persoon actief of passief opdringt, waardoor ernstige schade wordt of dreigt te worden toegebracht aan die persoon in de vorm van fysiek letsel of psychische stoornissen. In gewoon Nederlands, het gaat bij grensoverschrijdend gedrag om situaties waarin iemand geestelijk of lichamelijk schade wordt toegebracht of in zijn ontwikkelingsmogelijkheden wordt geblokkeerd.

Grensoverschrijdend gedrag kan worden onderverdeeld in:

- Lichamelijk geweld en verwaarlozing (fysieke agressie zoals slaan, schoppen, krabben, bijten of te weinig voeding, aandacht of verzorging)
- Geestelijk geweld of verwaarlozing (verbale agressie zoals dreigen, schreeuwen, schelden, pesten, stelselmatig negeren etc.)
- Seksuele mishandeling (seksuele intimidatie, verbaal of fysiek, aanranding en verkrachting)
- Vernieling van eigendommen van een ander en/of het zonder toestemming betreden van de binnen- en buitenruimte van Bommies.

De vraag of iets wel grensoverschrijdend gedrag is, kan alleen door het slachtoffer worden beantwoord. Als het slachtoffer iets als grensoverschrijdend ervaart, moet het ook als zodanig worden aangepakt.

Grensoverschrijdend gedrag kan plaatsvinden tussen:

- kind en kind
- ouder/verzorger en kind en vice versa
- medewerker (inclusief stagiaires) en kind en vice versa

- medewerker en medewerker en vice versa
- ouder en medewerker en vice versa
- derden die werkzaamheden verrichten op Bommies (bijv. glazenwasser, timmerman)
In wisselwerking met kind, medewerker of ouder

Gedragsregels

Kinderdagverblijf Bommestreek heeft haar gedragsregels vastgelegd in een protocol. Medewerkers (inclusief stagiaires) krijgen de gedragsregels bij aanvang van de arbeidsovereenkomst uitgereikt. Ouders ontvangen deze bij het tekenen van het contract. Zij worden geacht de gedragsregels na te leven. Kinderen worden (spelenderwijs) op de hoogte gebracht van de gedragsregels. De gedragsregels zullen steeds opnieuw onder de aandacht worden gebracht.

Stappen bij grensoverschrijdend gedrag:

- Vermoeden: Inschatten van de situatie. Probeer vanaf het eerste moment van constateren vast te leggen wat voor grensoverschrijdend gedrag wordt geconstateerd. Wat is er gebeurd, wanneer, wie waren erbij betrokken etc. Houd het op feiten, trek niet direct conclusies.
- Bespreekbaar maken: Spreek, indien mogelijk, meteen na constatering het kind, de ouder of de medewerker aan. Probeer door middel van gesprekken ervoor te zorgen dat het gedrag van de ander verbetert.
- Overleg: Hulp of advies vragen. Bij onvoldoende resultaat of als het een ernstigere vorm van grensoverschrijdend gedrag betreft, schakel dan z.s.m de interne vertrouwenspersoon in.

Interne vertrouwenspersoon

Alle vragen of klachten over grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling of tussen ouders en kinderen kunnen voorgelegd worden aan deze persoon. Deze probeert de vragen en klachten zelf af te handelen. Bij ernstige vormen van grensoverschrijdend gedrag worden de ouders of verzorgers op de hoogte gebracht. Als er sprake is van strafbare feiten zal de politie ingeschakeld worden, tijdens het gesprek met betrokkene(n) en het advies van de vertrouwenspersoon kan bepaald worden of andere partijen ingeschakeld moeten worden zoals een hulpverleningsinstantie of de klachtencommissie. Petra van Loon-Noordsij is onze vertrouwenspersoon.

- Plan van aanpak: Wegen van de situatie, aan de hand van de vastgelegde feiten.
- Kinderdagverblijf Bommestreek is aangesloten bij De Geschillencommissie. Indien nodig wordt hiernaar doorverwezen.
- Handelen: Doorverwijzen of melden. Afhankelijk van de situatie wordt doorverwezen naar hulpverleningsinstantie, politie of de klachtencommissie.
- Evalueren: Terugkoppelen van grensoverschrijdend gedrag. Alle gemelde gevallen worden besproken met het team. Ouders/verzorgers zullen geïnformeerd worden over alle vormen van grensoverschrijdend gedrag die tot maatregelen hebben geleid. Meldingen worden schriftelijk vastgelegd.

Verdeling verantwoordelijkheden

Binnen Bommestreek zijn de verantwoordelijkheden als volgt verdeeld:

- Directie:

- * Opnemen van het protocol grensoverschrijdend gedrag in het beleid van de organisatie.
- * Informeren van ouders en medewerkers.
- * Het protocol wordt 2x per jaar besproken tijdens teamvergaderingen.
- * Ervoor zorg dragen dat alle medewerkers handelen volgens het protocol.
- * Ervoor zorg dragen dat de medewerkers voldoende deskundig zijn om grensoverschrijdend te signaleren en aan te pakken.
- * De aanstelling van een interne vertrouwenspersoon.
- * Aansluiting bij De Geschillencommissie.
- * Faciliteren van de vertrouwenspersoon in scholing en tijd.
- * Ervoor zorgen dat de aandacht voor grensoverschrijdend gedrag continu geborgd wordt.

-Interne vertrouwenspersoon:

- * Herkennen van signalen van grensoverschrijdend gedrag
- * Beantwoorden van vragen van ouders, medewerkers over dit protocol.
- * Aanspreekpunt zijn bij grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling en tussen ouders en kinderen.
- * Overleg plegen met personen die grensoverschrijdend handelen of grensoverschrijdend gedrag constateren.

- * Vastleggen welk grensoverschrijdend gedrag door wie wanneer is geconstateerd. Indien gewenst overleggen met andere beroepskrachten.
- * Alert blijven op het welzijn van het slachtoffer.
- * Evalueren van afhandeling aanpak grensoverschrijdend gedrag.
- * Periodiek bijstellen van het protocol op basis van de evaluatie.

Voorlichting: werknemers moeten weten dat agressie, pesten en seksuele intimidatie niet geaccepteerd wordt; maak duidelijk dat er sancties staan op dit soort gedrag.

-De Geschillencommissie:

- * Alle vragen en klachten in ontvangst te nemen en zorgvuldig af te handelen.
- * Hoor -en wederhoor toe te passen.
- * Adviezen te geven over hoe de vragen of klachten af te handelen.
- * Gevraagd en ongevraagd de directie te adviseren over te nemen maatregelen.